

ZA OBJAVO

Datum: 17.7.2009

Key data on education in Europe: Daljše šolanje, manj učencev, povečana avtonomija šol

Evropska komisija je 16. julija predstavila poročilo Key data on education in Europe 2009. V njem so prepoznani pozitivni in negativni trendi v izobraževalnih sistemih po Evropi. Dobre novice vključujejo: povišano stopnjo vpisa štiriletnikov v predšolsko izobraževanje, znatno povečanje števila študentov v visokem šolstvu in splošni trend podaljševanja obveznega izobraževanja. Med največjimi izzivi za evropske izobraževalne sisteme pa lahko najdemo demografske spremembe, ki se nanašajo tako na zmanjševanje števila otrok v šolah kot na množično upokojevanje učiteljev, ki se bo v bližnji prihodnosti zgodilo v mnogih državah. Poročilo tudi navaja, da je trend k povečevanju avtonomije šol v Evropi postal univerzalno pravilo.

Poročilo Key Data on Education in Europe 2009, ki sta ga v sodelovanju je izdala mreža **Eurydice in Eurostat** ponuja širok pregled najnovejših trendov v organizaciji in delovanju izobraževalnih sistemov v 31 evropskih državah (državah članicah EU, Islandiji, Lihtenštajnu, Norveški, in Turčiji). Temelji na 121 indikatorjih, ki omogočajo vpogled v vse ravni izobraževanja od predšolskega do visokošolskega. Mreža Eurydice je podatke zbrala ob sodelovanju nacionalnih enot Eurydice v 31 evropskih državah, črpala pa je tudi iz podatkov Eurostata ter mednarodnih raziskav s področja izobraževanja PISA in PIRLS.

Poročilo Key data on Education in Europe je v celoti dosegljivo na spletnem naslovu http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/105EN.pdf

Evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje kulturo in mladino **Ján Figel'** je ob izidu poročila dejal: *"Poročilo prinaša dobro novico, da vpisujemo čedalje večje število otrok v predšolsko izobraževanje, imamo tudi več visokošolskih študentov. To kaže, da smo naredili korak bliže k cilju zagotavljanja možnosti za vseživljenjsko učenje za vse, kar je pomembno za družbeno kohezijo v EU in trajnostno okrevanje gospodarstva. Obenem se bomo morali soočiti z izzivi: pričakujemo primanjkljaj učiteljev na nekaterih območjih, ter manjše število otrok v obveznem izobraževanju."*

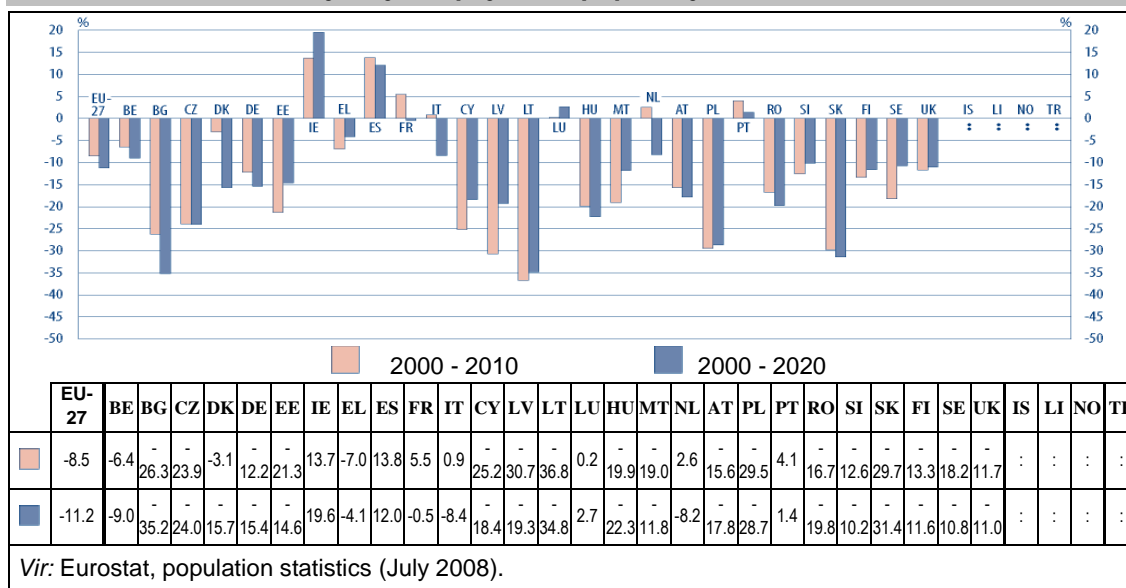
Ključna sporočila študije Key data on education in Europe 2009

1) Demografske spremembe: manj učencev v obveznem izobraževanju

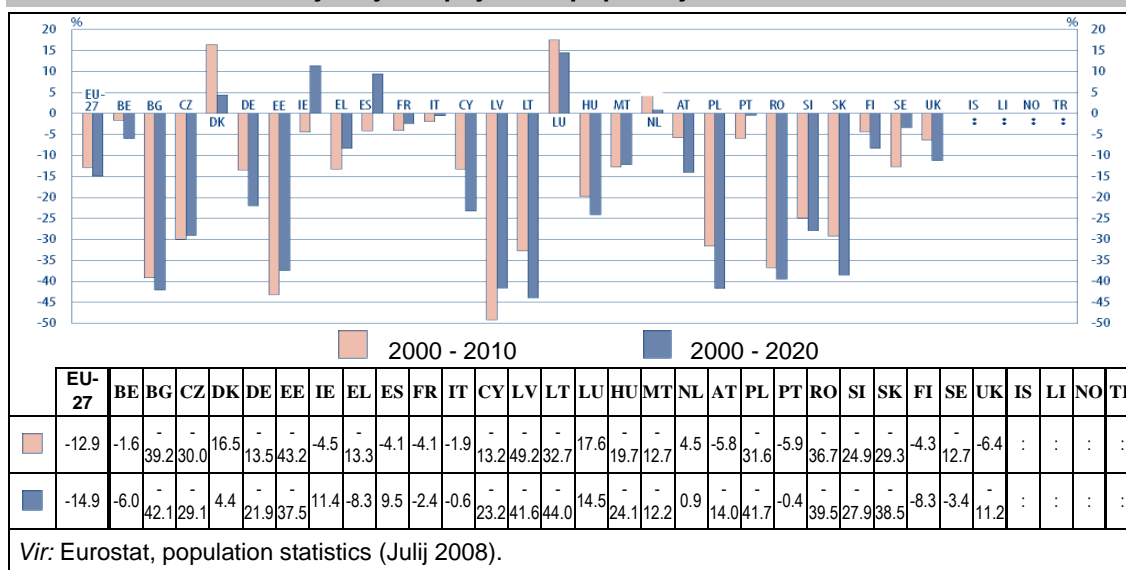
Projekcije rasti prebivalstva v EU kažejo na padec števila šoloobveznih otrok, hkrati se povečuje potreba prebivalstva, da redno osvežuje svoja znanja in spretnosti.

V več državah beležijo tudi povečano število učiteljev, ki se približujejo upokojitvi in posledično je tam mogoče pričakovati deficite učiteljev. Za Slovenijo to ne velja, saj imamo razmeroma mlade učitelje in ne gre pričakovati množičnih upokojitev ali deficita.

Projekcija stopnje rasti populacije za kohorto 5-9 let

Projekcija stopnje rasti populacije za kohorto 10-14 let

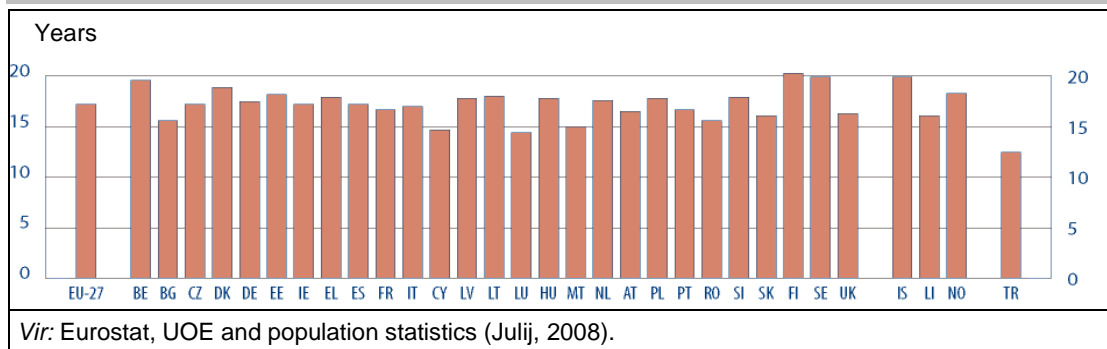
2) Vse več štiriletnikov vpisanih v izobraževanje

Evropske države malčkom pred vstopom v šolo ponuja široko paleto institucij, ki jih lahko obiskujejo pred vstopom v osnovno izobraževanje. Spodnja starostna meja za vključitev niha od države do države, večina držav ponuja možnost udeležbe v izobraževalnih institucijah malčkom od tretjega leta dalje. Slovenija skupaj z Finsko, Švedsko, Norveško, Islandijo in v Latvijo izstopa z enovitim modelom predšolske vzgoje in izobraževanja, ki izobraževalni pristop uvaja za vse otroke že od prvega leta dalje. Obvezno izobraževanje se v Evropi običajno začinja pri 5. ali 6. letu starosti, udeležba v predšolskem izobraževanju pa je večinoma neobvezna in plačljiva. Kljub temu je zaznati trend povišanega vpisa štiriletnikov v predšolsko izobraževanje, v večini držav je v predšolsko ali osnovno izobraževanje vpisanih že več kot 80% štiriletnikov.

3) Daljše obvezno šolanje in znatno povečanje udeležbe v visokem izobraževanju

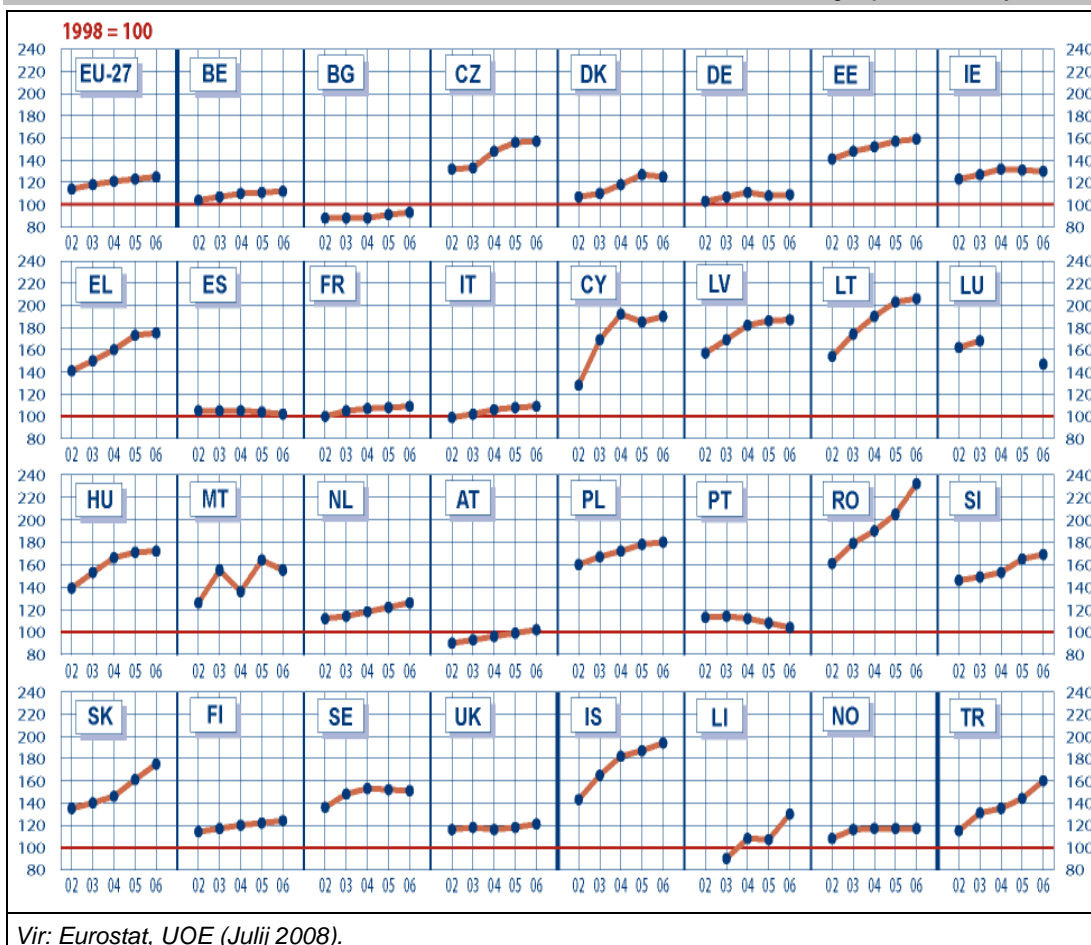
V veliki večini evropskih držav obvezno šolanje traja 9 ali 10 let, toda petletniki lahko danes pričakujejo, da bodo naslednjih 17 let prebili v izobraževanju. Splošni trend kaže, da se čas, ki ga posamezniki prebijejo v izobraževalnem sistemu podaljšuje. V Italiji in na Nizozemskem na primer morajo vsi dijaki nadaljevati šolanje do 18. leta oziroma dokler ne pridobijo certifikata o doseženi stopnji osnovne izobrazbe.

Pričakovano trajanje formalnega izobraževanja za petletnike (od predšolskega izobraževanja do visokega izobraževanja) - 2006

Število študentov v visokem izobraževanju je od leta 1998 zdržema naraščalo in je preseglo 18 milijonov (25 - odstotno povišanje v osmih letih). Kar tretjina mladih med 20 in 22 letom je vpisanih na visokošolsko izobraževanje. Udeležba žensk v visokem izobraževanju presega udeležbo moških (na 123 žensk je vpisanih 100 moških), še vedno pa je zastopanost spolov neuravnotežena pri posameznih smereh študija.

Trendi v številu študentov v visokem izobraževanju (2002-2006)

4) Povečana avtonomija šol ob hkratnem porastu zunanjih evalvacij šol, različne politike glede objave rezultatov evalvacij

Skoraj univerzalen trend k povečevanju šolske avtonomije je spremljal vzporedni razvoj ukrepov za izvajanje rednega in sistematičnega zunanjsega ocenjevanja izobraževalnih sistemov, institucij in osebja. Mogoče je govoriti o spremembi kulture v evropskem izobraževanju, ki zadeva zagotavljanje kakovosti v izobraževanju. Od leta 2000 je veliko držav uvedlo standardizirane evalvacije različnih elementov v izobraževanju. Kljub skupnemu trendu zagotavljanja kakovosti pa se politike glede objave rezultatov eksternih evalvacij med državami razlikujejo, le manjšina držav takšne rezultate rutinsko javno objavlja.

Mreža Eurydice (www.eurydice.org) zagotavlja informacije in analize s področja evropskih izobraževalnih sistemov in politik. Sestavljena je iz 35 enot v 31 evropskih državah, ki sodelujejo v evropskem programu Vseživljenjsko učenje, delo enot pa koordinira enota v Bruslju, ki deluje v okviru Izvršne agencije za izobraževanje, avdiovizualne vsebine in kulturo.

Več:

www.eurydice.si

www.eurydice.org